

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕРЕКЛАДУ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови і літератури (переклад
включно), перша - англійська

Освітньо-професійна програма: Переклад з англійської мови

Освітній рівень: Перший бакалаврський

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

Дніпро 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація.....	3
2. Анотація до курсу.....	3
3. Мета та цілі	4
4. Компетентності та результати навчання.....	4
5. Організація навчання.....	5
6. Самостійна робота.....	9
7. Контрольні заходи та критерії оцінювання.....	10
8. Політика курсу.....	14
9. Рекомендована література.....	15
10. Кодекс доброчесності.....	16

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вступ до мовознавства
Викладач (і)	К.філол.н, доц. Прутчикова Валентина Василівна
Контакти, E-mail викладача	Кафедра перекладу та іноземних мов, к. 424, e-mail: prutchykova.valentyna@gmail.com
Форми організації навчання з дисципліни	лекції, самостійна робота
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, кількість модулів: 3 Загальна кількість годин на вивчення дисципліни: 90 з них: лекційних: 40, самостійна робота студента: 50
Тип навчальної дисципліни за навчальним планом	Обов'язкова циклу фахової підготовки, Курс: 1 Семестр: I, чверть II; Вид контролю: екзамен
Додаткові інформаційні матеріали	https://nmetau.edu.ua/ua/mdiv/i2016/p3079
Години консультацій:	13.00-14.00 вівторок – четвер

2. Анотація до курсу

Курс «Вступ до мовознавства» входить до циклу фахової підготовки, викладається на 1-му курсі, є пропедевтичним, дає попередні відомості до вивчення всіх мовознавчих дисциплін, готує до теоретичного сприйняття лінгвістичних фактів з дисциплін «Порівняльна лексикологія англійської та української мов», «Порівняльна стилістика англійської та української мов», «Порівняльна граматики англійської та української мов» «Теоретична граматики» тощо і входить до циклу дисциплін фахової підготовки з перекладу. Основними формами навчання є лекційні заняття та самостійна робота. Лекційний матеріал спрямований на формування у студентів системи сучасних наукових знань про природу, суть і функціонування мови, як основного об'єкта дослідження лінгвістики, а також здійснення наукового аналізу всіх рівнів мови, їх одиниць та функцій з метою формування у студентів загальних та професійно-орієнтованих мовленнєвих компетенцій для забезпечення ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі, освітньої, пізнавальної, розвиваючої, соціальної, соціокультурної компетентностей.

При виконанні самостійної роботи удосконалюються знання і розуміння основних напрямів і перспектив фундаментальних і прикладних досліджень мовознавства та їх практичного застосування. Викладання здійснюється українською мовою.

3. Мета та цілі

Мета курсу: забезпечити обґрунтований відбір початкових лінгвістичних знань, усвідомлення яких необхідне для професійної підготовки філолога, збагачення цих знань новим фактичним матеріалом, уточнення та систематизація їх на основі досягнень мовознавчої теорії; тлумачення мови як системно-структурного явища, а саме мовних рівнів та одиниць, що її складають, їх диференційних характеристик, особливостей функціонування, закономірностей розвитку і функціонування мови, письма, типів класифікацій мови.

Цілі курсу: розширення мовознавчого кругозору студентів завдяки знайомству з системою наукових знань про мову, з методологією мовознавчих досліджень, основними сучасними напрямками фундаментальних і прикладних лінгвістичних досліджень, а також засвоєння наукових і практичних доробок сучасного мовознавства, які можуть сприяти розвиненню навичок і вмінь суспільної комунікації, удосконаленню мовленнєвих компетентностей для ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі, опануванню освітньої, пізнавальної, розвиваючої, соціальної, соціокультурної компетентностей.

4. Компетентності та результати навчання

Інтегральною компетентністю є здатність застосовувати мовознавчі компетентності для академічних цілей у процесі вивчення фахових дисциплін спираючись на знання лінгвістичної теорії та методології, забезпечувати вирішення задач та практичних проблем мовленнєвої комунікації в усіх її видах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти опановують **наступні компетентності:**

- здатність сприймати мову як системно-структурне явище з різними мовними рівнями та одиницями що їх складають;
- здатність визначати диференційні характеристики різних мовних одиниць, особливості їх функціонування у різних реєстрах;
- здатність аналізувати закономірності розвитку і функціонування мови на різних історичних етапах;
- здатність використовувати теоретичні знання з мовознавства при набутті лексичних, граматичних, семантичних, фонологічних, орфоепічних компетенцій;
- здатність виконувати лінгвістичний аналіз всіх рівнів мови, їх одиниць та функцій, з урахуванням мовознавчих компетенцій.

та результати навчання:

- вміти організовувати процес свого мовознавчого навчання й самоосвіти;
- знати й розуміти систему мови;
- вміти використовувати властивості слова як мистецького засобу;
- володіти терміносистемою сучасної лінгвістичної науки;
- вміти аналізувати соціально-історичні та культурологічні аспекти розвитку мови;
- вміти транспонувати теоретичні лінгвістичні знання у сферу практичного письмового та усного спілкування з метою виконання певних комунікативних завдань у подальшій професійній діяльності перекладача.

5. Організація навчання

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті
		2
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	90	90
Аудиторні заняття, з них:	40	40
Лекції	40	40
Самостійна робота, у тому числі при:	50	50
підготовці до аудиторних занять	20	20
підготовці до модульних контрольних	9	9

робіт (екзамену)		
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	21	21
Заходи семестрового контролю		підсумкова оцінка, семестрова (екзамен)

Структура навчальної дисципліни

Модуль	Тема лекції (заняття) та обсяг, годин	Захід модульного контролю
1	Мова як системно-структурне утворення.	
	<p>Лекції</p> <p>1. Вступ. Мова як об'єкт дослідження лінгвістики, її комунікативно-інформативний характер. 4</p> <p>2. Мова як системно-структурне утворення. 4</p> <p>3. Фонетика. 6</p> <p>Самостійна робота</p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Фонологія як розділ науки про мову. 3</p> <p>2. Письмо. 3</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 7</p> <p>Підготовка та складання екзамену 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>	<p>Групові обговорення, дискусія, індивідуальні презентації, повідомлення, контроль усних відповідей, конспектування рекомендованої літератури, тестування.</p> <p>Контрольна робота</p>
2	Лексика, писемність та мовна типологія.	
	<p>Лекції</p> <p>1. Мова і писемність. 4</p> <p>2. Лексикологія як розділ мовознавства. 8</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>Групові обговорення, дискусія, індивідуальні презентації, повідомлення, контроль</p>

	<p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Фразеологія. 6</p> <p>2. Лексикографія 3</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 6</p> <p>Підготовка та складання екзамену 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>	<p>усних відповідей, конспектування рекомендованої літератури, тестування.</p> <p>Контрольна робота</p>
3	<p>Грамматика, фразеологія та лексикографія.</p> <p><u>Лекції</u></p> <p>1. Морфеміка та словотвір 4</p> <p>2. Грамматика. Морфологія. Синтаксис 10</p> <p><u>Самостійна робота</u></p> <p><i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i></p> <p>1. Проблеми походження мови. 3</p> <p>2. Проблеми класифікації мов світу 3</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 7</p> <p>Підготовка та складання екзамену 3</p> <p style="text-align: right;">Усього: 30</p>	<p>Групові обговорення, дискусія, індивідуальні презентації, повідомлення, контроль усних відповідей, конспектування рекомендованої літератури, тестування.</p> <p>Підсумкова контрольна робота (екзамен)</p>

Зміст дисципліни
Лекційний курс (40 год.)

№№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	<p>Вступ. Мова як об'єкт дослідження лінгвістики, її комунікативно-інформативний характер.</p> <p>Вступ. Мова як об'єкт дослідження лінгвістики, її комунікативно-інформативний характер. Мовознавство – наука про мову. Види мовознавства. Проблематика теоретичного загального мовознавства. Розділи мовознавства. Зв'язок мовознавства з іншими науками.</p>	4

	<p>Методи дослідження мови. Вступ до мовознавства як пропедевтичний курс. Основні завдання дисципліни. Суспільний характер мови. Функції мови в суспільстві. Загальнонародний характер мови, її диференціація. Мова і мислення. Мова і мовлення.</p>	
2	<p>Мова як системно-структурне утворення. Мова як системно-структурне утворення. Знаковий характер мови. Поняття знака. Види знаків. Мовні одиниці й мовні знаки.</p>	4
3	<p>Фонетика. Фонетика як наука про звукову матерію мови. Основні одиниці дослідження. Три аспекти вивчення звука. Акустичні властивості звуків. Будова мовленнєвого апарату. Фонологія як розділ науки про мову. Фонологія як розділ науки про мову. Історія формування науки. Фонема і звук. Функції фонем. Опозиції фонем. Ознаки фонем. Позиції фонем. Варіанти та варіації. Нейтралізація фонемних опозицій. Системність фонем у різних мовах. Артикуляція. Артикуляційна база. Класифікація звуків мовлення. Звукові зміни в мовленнєвому потоці. Поділ мовленнєвого ланцюжка. Склад. Види складів. Просодичні явища. Наголос. Типи наголосів у різних мовах.</p>	6
4	<p>Мова і писемність. Мова і писемність. Історія виникнення письма. Види письма. Графіка. Алфавіт. Види алфавітів. Орфографія, основні поняття. Транскрипція. Транслітерація.</p>	4
5	<p>Лексикологія як розділ мовознавства. Лексикологія як розділ мовознавства. Слово як основна одиниця дослідження лексикології. Лексема, її варіанти. Розділи лексикології. Семасіологія. Лексичне значення слова, його структура. Три сторони лексичного значення. Поняття системності лексики. Тематична група. Лексико-семантична група. Синоніми. Антоніми. Полісемія. Типи лексичних значень. Семантична структура слова. Полісемія та моносемія. Полісемія й омонімія. Етимологія. Мотивація слів. Характеристика загального словникового запасу мови.</p>	8
6	<p>Морфеміка та словотвір Морфеміка та словотвір. Морфема, визначення, функції. Види морфем. Кореневі морфемі. Афікси, їх типи у різних мовах світу. Основа слова, різновиди. Історичні зміни структурі слова. Словотвір, основні поняття науки. Твірне і похідне слово. Твірна й похідна основи. Формант. Способи словотворення. Словотворче гніздо. Словотворчий тип.</p>	4

7	Граматика. Морфологія. Синтаксис Граматика як наука, розділи, проблематика. Основні поняття граматики. Морфологія. Принципи поділу слів на частини мови. Граматична категорія. Граматичне значення. Граматична форма. Синтаксис. Словосполучення та типи синтаксичного зв'язку. Речення як одиниця вивчення синтаксису, його граматична, семантична структура, актуальне членування.	10
---	--	----

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях (21 год.)

№№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Фонологія як розділ науки про мову. [2,С.102-164].	3
2	Письмо. [2,С.164-181].	3
3	Фразеологія. [2,С.241-249].	6
4	Лексикографія [2,С.249-262].	3
5	Проблеми походження мови. [2,С.39-102].	3
6	Проблеми класифікації мов світу [2,С.321-333].	3

6. Самостійна робота

Самостійна робота. Самостійна робота є складовою підготовки протягом навчального семестру. Метою самостійного опрацювання навчального матеріалу є опанування навичок роботи з основною і додатковою літературою, набуття необхідних знань та умінь щодо мови як системно-структурного явища, різних мовних рівнів та одиниць, їх диференційних характеристик та особливостей функціонування, походження й розвитку письма, графіки, типів класифікацій мови.

Передбачаються наступні види роботи:

- вивчення кожної теми лекційного курсу за навчально-методичною літературою;

- підготовка до лекційних занять;
- опрацювання матеріалу розділів, які не викладаються на лекціях та поточної актуальної інформації за допомогою електронних ресурсів;
- виконання тестових завдань;
- підготовка до контрольних робіт;
- підготовка до екзамену.

7. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Видами контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

- поточний контроль (усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на семінарських заняттях);
- модульний контроль (виконання модульної контрольної роботи (одного з 12 варіантів), яка охоплює матеріал змістового модуля);
- семестровий (підсумковий) контроль у формі екзамену (екзаменаційна робота, яка охоплює матеріал усього курсу) наприкінці останньої чверті вивчення дисципліни.

Основними заходами (формами) контролю знань є:

- реферативне опрацювання тем, які не викладаються на лекціях;
- модульна контрольна робота;
- захист модульного індивідуального завдання для самостійного опрацювання;
- екзамен.

Підсумкова контрольна робота (екзамен) складається з 24 завдань, 20 з яких тестового формату, 4 завдання відкритого типу, які спрямовані на перевірку рівня теоретичних знань та практичних лінгвокраїнознавчих компетентностей. Завдання контрольної роботи охоплюють питання трьох рівнів складності, яким присвоєна певна кількість балів.

Критерії оцінок

Кількість балів за виконання завдань										
0..34	35...59	60...63	64...68	69...73	74...79	80...85	86...89	90...93	94...97	98...100
Оцінка										
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Незадовільно		Задовільно			Добре			Відмінно		
Критерії оцінювання завдань відкритого типу										
Студент недостатньо опанував навчальний матеріал; допускає значну кількість суттєвих помилок		Студент має певні формалізовані знання навчального матеріалу; допущено неточності, суттєві помилки.			Студент демонструє добрі знання навчального матеріалу; допущено кілька несуттєвих помилок.			Студент демонструє глибокі і ґрунтовні знання матеріалу дисципліни; відсутність помилок / несуттєва помилка.		

Підсумкова контрольна робота оцінюється за 100-бальною шкалою:

Питання 1-го рівня складності: 1-12 – 2,5 балів/питання

2-го рівня складності: 13-20 – 5 балів/питання

3-го рівня складності: 21-24 – 7,5 балів/питання

Бали за активність на семінарських заняттях (1-5 балів залежно від виду активності: доповнення, аргументація, презентація та якості виконання самостійної роботи: реферат, лінгвокраїнознавчий словник тощо) зараховуються додатково до балів підсумкової контрольної роботи.

Зразок завдань підсумкової контрольної роботи:

I. Дайте відповіді на запитання тесту.

1. Як називається наука, що виникла на межі мовознавства та психології:

- а) антропоніміка;
- б) лінгводидактика;
- в) психолінгвістика.

2. Мова – це явище:

- а) індивідуальне;

- б) соціальне;
- в) територіальне.

3. Які із структурних елементів мови найчастіше виконують імпресивну функцію:

- а) спонукальні речення;
- б) питальні слова;
- в) риторичні питання.

II. Дайте розгорнуту відповідь на теоретичні запитання

21. Суспільні функції мови.

22. Мова як історичне явище.

23. Типи словосполучень.

24. Зовнішні і внутрішні фактори розвитку мов.

Питання до підсумкового контролю знань

1. У чому полягає сутність знака? Назвіть основні властивості знака.
2. Які знакові системи Вам відомі?
3. Яка відмінність людської мови від мови тварин? Від штучних мов?
4. Які знакові системи Вам відомі із наукової фантастики?
5. Назвіть провідні функції мови і дайте їх визначення.
6. Перечисліть відомі Вам часткові функції мови. Як вони співвідносяться з провідними функціями? За якими критеріями їх виокремлюють? Які з них мають відношення до мови тварин?
7. Що мав на увазі Фердинанд де Соссюр, говорячи, що мова є форма, а не субстанція?
8. Що таке «подвійне членування» в мові?
9. Прокоментуйте визначення мови як «системи систем».
10. Назвіть основні одиниці мови і відповідні мовні рівні. За якими принципами вони визначаються?
11. Назвіть відомі Вам незнакові рівні мови та їх одиниці.
12. Яка природа звукових ознак щодо артикуляційного та акустичного аспектів мовних звуків?
13. Чому відносно окремого звука неможливо вказати на функціонально значимі ознаки, якщо невідомо, звуком якої мови він є?
14. Як співвідносяться звук мови і фонема?
15. Що таке звукова опозиція? Наведіть приклади.
16. Що таке алофон? Від чого залежить вибір алофона в мові?
17. Що лежить в основі комбінаторних змін звуків?

18. У чому суть акомодатії і чим вона відрізняється від асиміляції?
19. Що таке чергування звуків? Які чергування називаються фонетичними, які – історичними?
20. Що таке нейтралізація фонетичних опозицій і при яких умовах вона виникає?
21. Які фонетичні одиниці відносяться до супрасегментних і як вони характеризуються?
22. Чим граматичне значення відрізняється від лексичного?
23. Як співвідносяться поняття словоформи, парадигми і лексеми?
24. Що таке нульовий афікс?
25. Чим характеризується словотворча модель?
26. Перерахуйте засоби вираження граматичних значень.
27. Назвіть відомі Вам типи афіксів.
28. Назвіть основні критерії виділення частин мови.
29. Опишіть розряди службових слів.
30. Які основні типи слів у мові?
31. Яка функція слова є основною?
32. Які слова не мають номінативної функції?
33. Прокоментуйте терміни «поняття» і «лексичне значення слова».
34. Назвіть основні способи виникнення переносних значень.
35. Що таке «внутрішня форма слова»? Наведіть приклади мотивованих слів.
36. Що таке «хибна етимологія»?
37. Чим визначається приналежність слів до активної і пасивної лексики?
38. Назвіть основні причини і шляхи появи нових слів у мові.
39. Як розподіляються мови світу за ареальною, генеалогічною, типологічною і функціональною класифікаціями?
40. Які мови називають «мертвими»? Які мертві мови Ви знаєте? Чому потрібно їх досліджувати?
41. Як встановлюється схожість або відмінність походження мов?
42. Назвіть регіони в Європі, де є сусідами мови різних сімей.
43. Територіальна спільність мов і спільність походження: покажіть різницю.
44. В яких країнах розповсюджена англійська мова? Де вона є державною? Назвіть мови однієї з нею групи. Дайте відповіді на ті ж запитання відносно французької і німецької мов.
45. Чому країни Центральної і Південної Америки мають спільну назву «Латинська Америка»?
46. Чому фіно-угорська сім'я мов має складну назву?
47. Перерахуйте мови країн – ближніх сусідів України і вкажіть їх генеалогічну приналежність.

48. Які основні типи мов виокремлюють за спільними особливостями структури слова і будови речення?
49. Які характерні особливості мов флективного типу? Аглютинативного типу?
50. Чим характеризуються три етапи розвитку письма?
51. Як співвідносяться терміни «пиктограма» і «іконічний знак»?
52. Які різновиди фонографії Ви знаєте?
53. Коротко опишіть історію латинського і кириличного алфавітів.
54. Назвіть основні принципи орфографії; наведіть приклади з української та з іноземних мов.
55. У чому суть складового принципу української графіки?
56. Транслітерація і практична транскрипція, у чому їх суть?

8. Політика курсу

Відвідування занять з дисципліни «Вступ до мовознавства» є обов'язковим. Винятки можливі лише для студентів із обмеженими можливостями з поважних причин.

Курс читається українською мовою.

Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в Національній металургійній академії України» від 14.03.2018 року (https://nmetau.edu.ua/file/organizatsiya_osvit_prot.pdf) пропущені заняття або контрольні заходи (з поважної причини або без неї) мають бути відпрацьованими в позаурочний час, у консультативні години.

Студенти повинні дотримуватися правил внутрішнього розпорядку Академії, усіх принципів та положень нормативних документів щодо організації навчального процесу у ЗВО, під час занять або поза ними студент має демонструвати повагу та толерантність по відношенню до усіх учасників освітнього процесу (студенти, викладачі, допоміжний персонал).

Відповідно до Розділу 5 «Організація контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів» Положення кожний модуль навчальної дисципліни оцінюється за результатами відповідного контрольного заходу та за умови виконання усіх видів навчальної роботи з даного модуля, що передбачені програмою навчальної дисципліни. Загальна кількість модулів з дисципліни «Вступ до мовознавства», що підлягають зарахуванню з навчальної дисципліни, дорівнює кількості кредитів ЄКТС дисципліни (3 кредити=3 модулі). Модуль

зараховується, якщо оцінка з нього (модульна оцінка) дорівнює або перевищує 4 бали за 12- бальною шкалою оцінювання. Перездача зарахованого залікового модуля з метою підвищення модульної оцінки не дозволяється. У разі не зарахування модуля через отримання незадовільної оцінки або через відсутність студента на відповідному контрольному заході, студентові за згодою деканату дозволяються дві додаткові спроби для перездачі модуля: перша – викладачеві, який здійснював відповідний модульний контрольний захід; друга, за умови невдалої першої спроби, – комісії, яка призначається завідувачем кафедри.

Наявність не зарахованих попередніх модулів не є підставою для недопущення студента до складання контрольних заходів з подальших модулів. Модульні контрольні роботи проводяться впродовж двох останніх тижнів чверті після завершення аудиторних занять. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка виставляється за 12-бальною шкалою та національною (5, 4, 3).

9. Рекомендована література

Основна

1. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства: підручник / Ю. О. Карпенко. - К. : ВЦ "Академія", 2006. — 336 с.
2. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства / М. П. Кочерган [Електронний ресурс]. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 368 с. Режим доступу: https://pidruchniki.com/1222090548043/dokumentoznavstvo/vstup_do_movoznavstva
3. Левицький А. Е. Вступ до мовознавства : навч. посіб. / А. Е. Левицький, А. В. Сингаївська, Л. Л. Славова. — К. : ЦУЛ, 2006. — 104 с.
4. Робоча програма, методичні вказівки та індивідуальні завдання до вивчення дисципліни «Вступ до мовознавства» для студентів спеціальності 035.041 – філологія (бакалаврський рівень) [Електронний ресурс]. / Укл. В. В. Прутчикова. – Дніпро: НМетАУ, 2018. – 38 с. Режим доступу: <https://nmetau.edu.ua/ua/mdiv/i2016/p3079>
5. Сучасна українська мова: Підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун,

- Л. Ю. Шевченко та ін. / За ред. О. Д. Пономарева. – К.: Либідь, 1997. –400 с.
6. Терехова Д. І. Вступ до мовознавства / Д. І. Терехова [Електронний ресурс]. Навчальний посібник / Автор-упорядник Терехова Д. І. – К. – Полтава: «Полтавський літератор», 2012. – 224 с. Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5115987/>

Лінгвістичні словники і енциклопедії

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов / О.С. Ахманова. – 2-е изд., стер. – М : УРСС : Едиториал УРСС, 2004. – 571 с.
2. Ганич Д. І. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К.: Вища шк., 1985.
3. Розенталь Э. Д. Словарь-справочник лингвистических терминов / Э. Д. Розенталь, М. А. Теленкова. 3-е изд., испр. и доп. – М.: Просвещение, 1985. – 399 с.
4. Українська мова: Енциклопедія / За ред. В. М. Русанівського, О. О. Тараненка, М. П. Заблук та ін. – К.: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2000. – 750 с.
5. Шевченко Л. Ю. Сучасна українська мова: довідник / Л. Ю. Шевченко, В. В. Різун, Ю. В. Лисенко / За ред. О. Д. Пономарева. – К. : Либідь, 1993. – 336 с.

Інформаційні ресурси:

1. www.mova.info
2. www.ukrlib.com.ua
3. www.novamova.com.ua
www.nbu.gov.ua

10. Кодекс академічної доброчесності

Студенти, як учасники освітнього процесу, у своїй діяльності мають дотримуватись положень «Кодексу академічної доброчесності» Національної металургійної академії України, у якому прописані політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, який знаходиться у відкритому доступі на сайті академії за посиланням: <https://nmetau.edu.ua/file/kodeks.pdf>, а також ознайомитись з усіма викладеними

в ньому принципами, правилами поведінки, спрямованими на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної навчатися, займатися науково-практичною діяльністю, дотримуючись відповідних етичних та правових норм.

Студенти мають можливість отримати допоміжну інформацію щодо компетентностей з академічної доброчесності, а також навичок якісного академічного письма з матеріалів «Основи академічного письма» (<https://nmetau.edu.ua/ua/mdiv/i2016/p3011>), «Як мені писати без академічного плагіату» (https://nmetau.edu.ua/file/akademichna_dobrochesnist_yak_pisati_vipusk_01_-_v_5.pdf), розміщених на сайті кафедри перекладу та іноземних мов. Недотримання положень «Кодексу академічної доброчесності», незалежно від того є воно навмисним, чи ні, є серйозним порушенням та є предметом для розгляду «Комісії з питань академічної доброчесності» НМетАУ.

Дотримання Кодексу академічної доброчесності передбачає:

- студент усі види навчальних робіт з дисципліни включно на контрольних заходах (тести, екзамени тощо) повинен виконувати самостійно;
- у випадку виконання спільних з іншими студентами творчих завдань, презентацій, студент повинен зазначити вид та частку роботи, виконаної ним особисто;
- при виконанні творчих письмових робіт студент повинен коректно оформлювати усі цитування з наукової та іншої літератури посиланнями на відповідні ресурси та джерела;
- студент може консультуватись у викладача щодо організації та виконання самостійної роботи (підготовки реферату, презентації, лінгвокраїнознавчого словника) з метою якісного та успішного опрацювання навчального матеріалу.